

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język polski Arkusz 1. Test <i>Język polski w użyciu</i> Test historycznoliteracki
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy
<i>Formy arkusza:</i>	MPOP-P1-100, MPOP-P1-300, MPOP-P1-400, MPOP-P1-600, MPOP-P1-Q00, MPOP-P1-Z00, MPOU-P1-100
<i>Termin egzaminu:</i>	4 maja 2023 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	28 czerwca 2023 r.

Ogólne zasady oceniania zadań w części testowej

Przykładowe rozwiązania zadań otwartych **nie są wzorcem** oczekiwanych sformułowań.

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania – również te nieprzewidziane jako przykładowe odpowiedzi w zasadach oceniania.

- Odpowiedzi nieprecyzyjne, niejednoznaczne, niejasno sformułowane uznaje się za błędne.
- Gdy jako rozwiązanie tego samego zadania zdający podaje kilka odpowiedzi, z których jedna jest poprawna, a inne – błędne, nie otrzymuje punktów za żadne z tych rozwiązań.
- Jeżeli odpowiedź zawiera wyłącznie cytaty, to jest oceniana na 0 pkt.
- Jeżeli informacje zamieszczone w odpowiedzi (również te dodatkowe, a więc takie, które nie wynikają z treści polecenia) świadczą o nierozumieniu omawianego zagadnienia i zaprzeczają pozostałej części odpowiedzi stanowiącej prawidłowe rozwiązanie zadania, to za odpowiedź jako całość zdający otrzymuje 0 pkt.
- Jeżeli rozwiązanie zadania sprawdzającego znajomość problematyki i treści lektur obowiązkowych zawiera błąd rzeczowy, to ocenia się je na 0 pkt.
- W zadaniach zamkniętych każdy sposób oznaczenia odpowiedzi (podkreślenie, przekreślenie, zakreślenie, obwiedzenie itd.) jest uznawany za wybór tej odpowiedzi, pod warunkiem że zdający konsekwentnie go stosuje w jednym zadaniu.

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024¹	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] tekstów kultury [...]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych [...]; 3) [...] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...]. SP I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 3) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...]; 5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio (ukryte); 7) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].

Zasady oceniania

1 pkt – rozstrzygnięcie i poprawne uzasadnienie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Zmienia, ponieważ w czasie podróży człowiek wygląda i zachowuje się inaczej niż zazwyczaj.
- Tak. Doświadczenia podróżnicze powracające we wspomnieniach pomagają mu po powrocie zachować życiową równowagę.
- W tekście mowa o tym, że zmiany wyglądu i zachowania podróżującego są czasowe, chwilowe – wyłącznie na czas podróży.

Zadanie 2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] tekstów kultury [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych [...]; 3) [...] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...].

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. 2022 poz.1246).

<p>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...].</p>	<p>SP</p> <p>1. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 3) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...]; 5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio (ukryte).</p>
---	---

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie, jaka korzyść i jakie ryzyko wynikają dla turysty z przekroczenia ścian „bańki turystycznej”.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Korzyść:

- Turysta zobaczy świat taki, jaki jest, a nie taki, jaki jest kreowany dla podróżnych.
- Turysta pozna miejscowych ludzi takimi, jacy są naprawdę.

Ryzyko:

Turysta może się rozczarować tym, że świat jest niezgodny / może być niezgodny z jego wyobrażeniami o tym świecie.

Zadanie 3. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] tekstów kultury [...].</p> <p>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...].</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:</p> <p>1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych [...];</p> <p>3) [...] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...].</p> <p>SP</p> <p>1. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:</p> <p>3) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...];</p> <p>5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio (ukryte);</p> <p>7) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].</p>

Zasady oceniania

2 pkt – rozstrzygnięcie i poprawne uzasadnienie w odniesieniu do obu tekstów.

1 pkt – rozstrzygnięcie i poprawne uzasadnienie w odniesieniu do jednego tekstu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 2 pkt

- Tak. W tekście Stanisławskiej podkreślono, że zwiedzanie jest zawłaszczaniem, ponieważ duża liczba turystów może naruszać prywatność miejscowej ludności. Z kolei w tekście Krzemińskiej wspomina się, że turystyka pozwala zwiedzającym na zaspokajanie ich zachcianek poprzez zbudowanie odpowiedniej infrastruktury, co może prowadzić do zniszczenia środowiska naturalnego.
- W tekście A. Krzemińskiej nie znajdujemy potwierdzenia przekonania, że zwiedzanie jest zawłaszczaniem. Według autorki tekstu 1. zwiedzanie to forma poznania świata i samego siebie. Podczas podróży ludzie nie przypisują sobie miejsc, w których się znajdują, ale czerpią z nich inspiracje. W tekście O. Stanisławskiej jasno przedstawiono problem zawłaszczania. Autorka stwierdza, że ludzie zwiedzający beztrąsko przechadzają się przez świat – jakby był ich własnością.

Zadanie 4. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 4) rozpoznaje w tekście [...] wyliczenie [...]. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 3) rozpoznaje środki językowe [...] zastosowane w tekstach [...].
II. Kształcenie językowe. 3. Funkcjonalne wykorzystanie wiedzy o języku w odczytaniu sensów tekstów [...] nieliterackich.	II. Kształcenie językowe. 2. Zróżnicowanie języka. Zdający: 6) rozpoznaje słownictwo o charakterze wartościującym [...].

Zasady oceniania

1 pkt – zaznaczenie odpowiedzi PP.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PP

Zadanie 5. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 6) rozpoznaje w tekstach [...]: ironię [...]. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 3) [...] rozpoznaje środki językowe [...] zastosowane w tekstach; odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...]. SP I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 14) zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach [...]. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio (ukryte).

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Ironia w tekście polega na nagromadzeniu podniosłych określeń użytych do opisu stworzonej dla turystów sztucznej rzeczywistości.
- Polega na skonstruowaniu/zestawieniu określeń podniosłych w odniesieniu do zwyczajnych zjawisk.
- Ironia polega na podkreśleniu, że turyści ulegają złudzeniu – wydaje im się, że „bańka turystyczna” to prawdziwy świat.

Zadanie 6. (0–4)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji.</p> <p>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...].</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:</p> <p>1) przetwarza [...] informacje z tekstów, np. publicystycznych [...];</p> <p>3) [...] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...].</p> <p>SP</p> <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:</p> <p>3) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].</p> <p>4) odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych;</p> <p>5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio (ukryte).</p>
<p>II. Kształcenie językowe.</p> <p>1. Pogłębianie funkcjonalnej wiedzy z zakresu nauki o języku.</p>	<p>1. Gramatyka języka polskiego. Zdający:</p> <p>1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w [...] tworzeniu własnych wypowiedzi.</p> <p>4. Ortografia i interpunkcja. Zdający:</p> <p>1) stosuje zasady ortografii i interpunkcji [...].</p>
<p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>2. Wykorzystanie kompetencji językowych [...] w wypowiedziach [...] pisemnych.</p>	<p>2. Mówienie i pisanie. Zdający:</p> <p>2) buduje wypowiedź w sposób świadomy, za znajomością jej funkcji językowej [...];</p> <p>4) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: [...] notatka syntetyzująca.</p>

Zasady oceniania notatki syntetyzującej

Za notatkę syntetyzującą można uzyskać 4 punkty, w tym 3 punkty za treść i 1 punkt za poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

Treść

	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
		notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 3 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 2 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A i C określone dla 1 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów
		ALBO	ALBO	ALBO
A. przedstawienie stanowiska każdego autora	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, <u>na odpowiednim poziomie uogólnienia</u>	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, <u>ale poziom uogólnienia jest zaburzony</u>	notatka przedstawia stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście	notatka nie spełnia żadnego z kryteriów określonego dla 1 pkt
B. zestawienie stanowisk obu autorów	w notatce <u>zestawiono stanowiska obu autorów</u> ; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	w notatce <u>zestawiono stanowiska obu autorów</u> ; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	stanowisk obu autorów <u>nie zestawiono albo zestawiono je niepoprawnie</u> ; nie wskazano np. punktów wspólnych/rozbieżnych albo różnych aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	
C. spójność	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	
D. długość notatki	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna

1 pkt – poprawny zapis, dopuszczalne dwa błędy (językowe, ortograficzne lub interpunkcyjne).
0 pkt – trzy i więcej błędów (językowych, ortograficznych lub interpunkcyjnych).

Uwaga. Jeżeli w kryterium *Treść* przyznano 0 pkt, wówczas nie przyznaje się punktów w kryterium *Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna*.

INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA NOTATKI SYNTETYZUJĄCEJ NAPISANEJ PRZEZ ZDAJĄCYCH ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ (Z DYSLEKSJĄ LUB DYSORTOGRAFIA)	
Treść (0–3)	Egzaminator ocenia treść notatki syntetyzującej zgodnie z tabelą zamieszczoną na stronie 8 tego dokumentu.
Poprawność językowa (0–1)	1 pkt – zapis poprawny językowo, dopuszczalne trzy błędy językowe. 0 pkt – cztery i więcej błędów językowych. <i>Uwaga. Oceniając notatkę syntetyzującą zdającego, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się (dysleksję lub dysortografię), egzaminator nie ocenia ani poprawności ortograficznej, ani interpunkcyjnej.</i>

Wskazówki dotyczące realizacji tematu notatki**1) Stanowiska autorów tekstów**

a) Stanowisko autorki 1. tekstu, np.

Masowa turystyka pozwala zaspokoić potrzeby materialne i duchowe większej liczbie ludzi, ale jednocześnie powoduje negatywne zmiany kulturowe i środowiskowe.

b) Stanowisko autorki 2. tekstu, np.

- Masowa turystyka tworzy iluzję rzeczywistości, co ma pozytywne i negatywne skutki.
- Masowa turystyka czyni świat bardziej przystępnym dla człowieka, ale utrudnia mu poznanie rzeczywistości i innych ludzi.

Uwaga dotycząca przedstawienia stanowisk obu autorek

Jeżeli zdający, przedstawiając stanowisko każdej z autorek, określi, że dana autorka dostrzega tylko pozytywne albo tylko negatywne skutki masowej turystyki, to za treść przyznaje się nie więcej niż 1 pkt.

2) Zestawienie stanowisk, np.

Z zestawienia stanowisk autorek obu tekstów musi wynikać, że obie dostrzegają pozytywne i negatywne skutki masowej turystyki.

Uwaga ogólna

Kompozycja notatki jest dowolna, np. zdający może zacząć od zestawienia stanowisk autorek tekstów albo od przedstawienia stanowiska każdej z nich.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 3 punkty za treść

- Autorki rozważają pozytywne i negatywne skutki masowej turystyki. Krzemińska podkreśla, że masowa turystyka pozytywnie – duchowo i materialnie – wpływa na człowieka i otaczający go świat. Zarazem dostrzega, że może ona stać się przyczyną m.in. degradacji rodzimych kultur. Z kolei Stanisławska akcentuje negatywne skutki umasowienia turystyki, zwracając uwagę, że stać się ona może przyczyną uprzedmiotowienia turysty oraz członków lokalnych społeczności („bańka turystyczna”). Zauważa jednak przy tym, że turystyka umożliwia kontakt z inną kulturą, co może pozytywnie wpłynąć na człowieka. Obie autorki widzą zatem, że masowa turystyka jest zjawiskiem korzystnym i niekorzystnym równocześnie. [90 wyrazów]
- Obie autorki dostrzegają pozytywne i negatywne skutki masowej turystyki. Zauważają, że podróżowanie stało się dostępne dla większości ludzi, ale też to, że konsekwencją masowej turystyki jest m.in. zjawisko zafałszowywania rzeczywistości w odpowiedzi na wyobrażenia turystów o zwiedzanych miejscach. Stanisławska podkreśla, że tzw. „bańka turystyczna” utrudnia turystyce poznanie prawdy o lokalnych społecznościach. Krzemińska z kolei stwierdza, że podróżowanie może przynieść mu wiele korzyści emocjonalnych i poznawczych, nawet jeśli oznacza zwiedzanie inscenizowanych miejsc. [71 wyrazów]

Zadanie 7. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury oraz innych tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza [...] informacje z tekstów [...].
II. Kształcenie językowe. 3. Funkcjonalne wykorzystanie wiedzy o języku w odczytaniu sensów tekstów [...] nieliterackich.	II. Kształcenie językowe. 2. Zróżnicowanie języka. Zdający: 4) zna, rozumie [...] mitologizmy [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne uzasadnienie trafności nazwy wirusa w odwołaniu do mitu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Wirus jest ukryty – wojownicy byli ukryci w koniu trojańskim.
- Pliki z wirusem udają nowe gry – koń trojański udawał podarunek.

- Wirus ma fazę uśpiania – koń trojański wprowadzony do Troi dopiero pod osłoną nocy ukazał swoje wnętrze.
- Zarówno wirus, jak i mityczny koń trojański są pozornie niegroźne. Jednak w obu przypadkach prowadzą do tragicznych wręcz skutków. W przypadku mitu był to upadek Troi, zaś w przypadku wirusa jest to uszkodzenie systemu komputerowego danego użytkownika lub innych komputerów działających w tej sieci.

Zadanie 8. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 13) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne.

Zasady oceniania

- 2 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie dwóch argumentów w odniesieniu do obu tekstów.
- 1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie jednego argumentu w odniesieniu do obu tekstów.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 2 pkt

1) Rozstrzygnięcie: Nie jest zgodna.

Argumenty, np.:

- W wierszu Miłosza tylko siwy staruszek zauważa koniec świata. W *Apokalipsie...* koniec świata obejmuje wszystko i wszystkich.
- Staruszek z wiersza Miłosza jest pogodzony z losem, w wizji apokaliptycznej pojawia się groza potęgowana przez zapowiedź dalszych zniszczeń.
- Końcowi świata w wierszu Czesława Miłosza towarzyszy spokój, a wizja końca świata w *Apokalipsie św. Jana* to gwałtowny kataklizm.
- Zawarta w tytule utworu Miłosza „piosenka” i sielankowy opis są opozycją do poważnej mrocznej wizji apokaliptycznej.

2) Rozstrzygnięcie: Jest zgodna.

Argumenty, np.:

- Koniec świata w obu tekstach dzieje się niezależnie od woli ludzi.

- W obu tekstach wizje są przerażające. W wierszu Miłosza przeraża to, że każdy dzień może być końcem świata / że koniec świata jest dla większości niezauważalny, a w *Apokalipsie św. Jana* przerażający jest obraz końca świata.

Zadanie 9. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...].

Zasady oceniania

1 pkt – trafne określenie postawy i poprawne uzasadnienie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Postawa pełna nadziei – nieszczęścia nie trwają wiecznie.
- Zaleca człowiekowi zaufanie Bogu niezależnie od tego, co przynosi los, ponieważ Bóg może go odmienić.
- Podmiot liryczny zaleca postawę stoicką, czyli niewzruszoną wobec tego, co nie zależy od człowieka, ale od losu, który przynosi zarówno niepowodzenia, jak i sukcesy.
- Podmiot liryczny zaleca przyjęcie postawy wewnętrznego spokoju. W pieśni występuje również nawiązanie do toposu Fortuny – człowiek powinien mieć świadomość, że los jest zmienny i na wiele wydarzeń, których doświadczamy w życiu, nie mamy wpływu.

Zadanie 10. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury oraz innych tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...]; 11) rozumie pojęcie motywu literackiego [...], rozpoznaje podstawowe motywy [...]. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 6) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki.

Zasady oceniania

1 pkt – podanie motywu wspólnego dla obu tekstów i poprawne uzasadnienie uwzględniające symbolikę obrazu i wymowę wiersza.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Motyw: vanitas/przemijania/marności i nietrwałości rzeczy doczesnych.

Uzasadnienie:

Na obrazie młodzieniec trzyma czaszkę, która jest symbolem przemijania. Gestem ręki wskazuje na widza, co oznacza, że życie każdego z nas (sportretowanego i oglądającego) kończy się śmiercią. W wierszu Naborowskiego mowa wprost o marności świata/życia.

- Motyw: śmierci / memento mori

Uzasadnienie:

Młodzieniec na obrazie trzyma ludzką czaszkę, która symbolizuje śmierć. Z kolei podmiot liryczny wiersza też mówi o śmierci, podkreślając, że wszystko przemija i kończy się śmiercią.

Zadanie 11. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 5) interpretuje treści [...] symboliczne utworu literackiego; 9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...]; 11) rozumie pojęcie motywu literackiego [...], rozpoznaje podstawowe motywy [...].

Zasady oceniania

1 pkt – zaznaczenie odpowiedzi PP.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PP

Zadanie 12.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 8) wykazuje się znajomością [...] treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie tytułu utworu, z którego pochodzi fragment A i tytułu utworu, z którego pochodzi fragment B.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Fragment A: *Dziady* cz. III

Uwaga. Dopuszczalna odpowiedź: „Dziady”.

Fragment B: *Kordian*

Zadanie 12.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek [...] ze zjawiskami historycznymi [...].

Zasady oceniania

- 1 pkt – poprawne wyjaśnienie różnicy między rolami przypisanymi Polsce.
 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Z fragmentu A wynika, że Polska powinna znosić cierpienie jak Chrystus. Natomiast z fragmentu B wynika, że Polska powołana była do czynnego oporu przeciwko złu.

Zadanie 13. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Rozumienie historii literatury i dziejów kultury jako procesu [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 1) [...] sytuje utwory literackie w poszczególnych okresach: [...] pozytywizm, Młoda Polska [...]; 9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi [...].

Zasady oceniania

- 1 pkt – poprawne wpisanie do tabeli numerów cytatów.
 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A1, B3

Zadanie 14. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...] oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.</p> <p>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury oraz innych tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji.</p> <p>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach: dosłownym, metaforycznym, symbolicznym [...].</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...].</p> <p>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 6) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki.</p> <p>SP</p> <p>2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 11) interpretuje dzieła sztuki ([...] grafika [...]); 15) znajduje w tekstach współczesnej kultury [...] nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.</p>

Zasady oceniania

- 2 pkt – rozstrzygnięcie i trafne uzasadnienie, uwzględniające symbolikę plakatu ORAZ wymowę fragmentu *Wesela* ALBO symbolikę plakatu ORAZ wymowę całego dramatu Stanisława Wyspiańskiego.
- 1 pkt – trafna interpretacja relacji między inteligencją a chłopami na plakacie ALBO we fragmencie *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego, ALBO w całym dramacie Stanisława Wyspiańskiego.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 2 pkt

- Podobna. Na plakacie przedstawiono dwie nogi założone jedna na drugą. Ta na wierzchu jest w stroju inteligenta, a ta pod nią – w stroju chłopca. Oznacza to, że inteligencja stoi ponad chłopami i nimi dowodzi. We fragmencie *Wesela* chłopcy domagają się od inteligencji dowodzenia akcją zbrojną – a więc uznają ich zwierzchność. Jednak inteligencja nie rozumie, o czym mówi Czepiec – z fragmentu wynika, że te dwie warstwy społeczne niczego o sobie nie wiedzą.
- Jest różna. Dwie różne nogi na plakacie można odczytać jako symbole inteligencji i chłopów. Ułożenie nóg sugeruje, że te dwie warstwy społeczne tworzą całość, rozumieją się. We fragmencie *Wesela* jest inaczej. Chłopcy są gotowi do powstania, a inteligencja nie jest. Czepiec grozi, że chłopcy zaatakują inteligentów, jeżeli ci nie staną z nimi ramię w ramię do walki.

Zadanie 15. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie sensu wybranego tytułu części *Przedwiośnia*.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

1) Tytuł części: *Wiatr od Wschodu*

Wyjaśnienie, np.:

- Tytuł ma stanowić ostrzeżenie przed „wschodnią” ideologią komunistyczną, którą propaguje Lulek.
- Ta część utworu jest próbą odpowiedzi na pytania o drogi rozwojowe Polski, o to, w jakim kierunku powinna zmierzać Polska.

2) Tytuł części: *Szklane domy*

Wyjaśnienie, np.:

Tytuł jest symbolem nadziei, jaką ojciec tchnął w Cezarego, opowiadając mu o szklanych domach. Cezary był przekonany, że ujrzy je w niepodległej Polsce.

Zadanie 16.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>5. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.</p> <p>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania [...] literatury [...].</p> <p>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...].</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe.</p>
<p>II. Kształcenie językowe.</p> <p>Funkcjonalne wykorzystywanie wiedzy o języku w odczytaniu sensów [...] tekstów literackich.</p>	<p>II. Kształcenie językowe.</p> <p>1. Gramatyka języka polskiego. Zdający: 1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny [...] słowotwórstwa [...] i składni w analizie i interpretacji tekstów [...].</p> <p>2. Zróżnicowanie języka. Zdający: 6) [...] odróżnia słownictwo neutralne od słownictwa o zabarwieniu emocjonalnym [...].</p>
<p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>3. Kształcenie umiejętności [...] uzasadniania sądów na temat dzieł literackich [...].</p>	<p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>1. Elementy retoryki. Zdający: 9) rozumie zjawisko nowomowy; określa jego cechy [...].</p>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 16.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...].
III. Tworzenie wypowiedzi. 3. Kształcenie umiejętności [...] uzasadniania sądów na temat dzieł literackich [...].	III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Elementy retoryki. Zdający: 9) rozumie zjawisko nowomowy; określa jego [...] funkcje w tekście.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Język to sfera wolności i inwencji – synonimiczność i możliwość interpretacji daje wolność; a celem twórców nowomowy było ograniczenie wolności.
- Twórcy nowomowy byli przekonani, że zniszczenie bogactwa języka pomoże im w lepszym sprawowaniu władzy nad obywatelami, którzy pozbawieni broni, jaką jest język, będą łatwiejszym celem.
- Twórcy nowomowy zdawali sobie sprawę z tego, że język jest jedną z najważniejszych zdobyczy cywilizacji, dlatego upraszczali go, aby zabić w obywatelach to, co ludzkie i postępowe.

Zadanie 17. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...] oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.</p> <p>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].</p> <p>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...].</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:</p> <p>8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;</p> <p>9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...];</p> <p>13) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne [...].</p>

Zasady oceniania

1 pkt – określenie postawy wspólnej dla Artura i bohatera wybranego dramatu romantycznego ORAZ uzasadnienie odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Bunt. Artur sprzeciwia się zasadom obowiązującym w jego rodzinnym domu. Podobną postawę przyjmuje Konrad z *Dziadów* cz. III, który buntuje się przeciwko niesprawiedliwości świata oraz przeciwko Bogu.
- Duma. Artur czuje się lepszy (mądrzejszy i silniejszy) od domowników. Podobną postawę przyjmuje Konrad z *Dziadów* cz. III – jest przekonany o wspaniałości swojej poezji, nazywa siebie mistrzem.
- Artur wywyższa się ponad innych i kreuje się na zbawcę świata. Podobną postawę przyjmuje Konrad z *Dziadów* cz. III. Jest gotów cierpieć za ojczyznę i jest przekonany, że wie, co jest dobre dla jego narodu.
- Autor przedstawia postawę indywidualisty, który jest przekonany o własnej inności i sile. W powyższym fragmencie Artur nazywa siebie odkupicielem, podkreśla swą wyższość nad resztą ludzi i wierzy w swoją siłę. Podobną postawę reprezentuje Kordian, który na górze Mont Blanc postanawia się poświęcić dla dobra narodu. Jako indywidualista wierzy, że sam może pokonać cara. Obaj – Artur oraz Kordian – są gotowi poświęcić się dla wyższego dobra.